

Izvod

(br. 888/41g.Kdos.) Tajna komandna stvar

Za šefa

Vrhovne komande Vermahta

VFSt./Odeljenje L (IV/Qu)

16. 9. 1941.

Br. 002060/41 g.Kdos.

40 primeraka

2. primerak

U vezi: Komunistički ustanički pokret
u okupiranim oblastima

1.) Od početka vojnog pohoda na sovjetsku Rusiju, izbili su komunistički ustanički pokreti. Forme njihovog postupanja rastu od propagandnih mera i napada na pojedine pripadnike Vermahta do otvorene pobune i banditskog ratovanja.

Treba utvrditi da se ovde radi o masovnom pokretu koji je jedinstveno vođen iz Moskve, kome treba staviti na teret i pojedinačne slučajeve koji se mogu činiti neznatnim u inače mirnim oblastima.

S obzirom na mnogostruke političke i ekonomske napetosti u okupiranim oblastima, isprva se mora računati na to da nacionalistički i drugi krugovi koriste ovu priliku da kroz vezu sa komunističkom pobunom izazovu teškoće nemačkim okupacionim vlastima.

Na taj način u sve većoj meri nastaje opasnost za nemačko vođenje rata, koja se isprva manifestuje u opštoj nesigurnosti okupacionih terena i koja je već dovela do povlačenja snaga prema glavnim žarištima nemira.

2.) Dosadašnje mere da se suzbije ovaj opšti komunistički ustanički pokret, su se pokazale kao nedovoljne.

Šef je sada naredio da se svuda upotrebe najoštirja sredstva da bi se pokret u najkraćem roku slomio.

Samo na taj način, koji je primenjivan u istoriji širenja moći velikih naroda uvek s uspehom primenjivan, može se ponovo uspostaviti mir.

3.) Pri tom treba postupati prema sledećim smernicama:

a) U svakom slučaju pobune protiv nemačke okupacione vojne sile, bez obzira kakve su okolnosti u pojedinostima, treba zaključiti da je izvor komunistički.

b) Da bi se spletke ugušile u začetku, pri prvom povodu treba odmah primeniti najoštrije mere da bi se sproveo autoritet okupacione vlasti i da bi se sprečilo dalje širenje. Pri tom treba imati na umu da ljudski život u dotičnim zemljama u ništa ne znači i da se zastrašujuće dejstvo može postići samo neuobičajenom žestinom [čvrstinom, okrutnošću]. Kao odmazda za jedan nemački vojnički život mora u ovim slučajevima da važi kao primerena smrtna kazna za 50-100 komunista. Način izvršenja treba da dodatno pojača zastrašujuće dejstvo.

Obrnuti postupak, da se prvo primene srazmerno blage kazne i da se radi zastrašivanja zadovolji pretnjom strožim kaznama, ne odgovara ovim načelima i zato ga ne treba primenjivati.

....

c) Domaće snage u celini će da zakažu pri sprovođenju takvih mera prinude. Njihovo pojačavanje povećava opasnost za sopstvene trupe i zato treba da izostane.

Nasuprot tome, u velikoj meri se mogu koristiti premije i nagrade za stanovništvo da bi se u pogodnoj formi obezbedila njegova pomoć.

d)

4.)

Keitel, svojeručno

Za tačnost izvoda [odgovara]:

[Sledi spisak kome su dostavljeni primerci – Z. J.]

Opunom.[očeni] komandujući general
u Srbiji
(Šef voj.[ne] up.[rave])

O.U. [?] 10. 10. 1941.

Tajno

U vezi: Slamanje komunističkog ustaničkog pokreta

Dodaci opun. kom. gen. u Srb.

dopunama šefa Vrhovne komande Vermahta [OKW]/ Odeljenje L (IV/Qu)

Br. 00 2060/41 g.Kdos od 16.3. 1941

- 1.) U Srbiji je zbog »balkanskog mentaliteta« i velikog opsega komunističkog i nacionalno maskiranog ustaničkog pokreta nužno provesti u najoštrijem vidu naređenja OKW. Brzo i bezobzirno gušenje srpskog ustanka je doprinos konačnoj nemačkoj pobedi koji ne treba potceniti.
- 2.) U svim [mestima sa] garnizonima treba odmah munjevito pohvatati kao taoce sve komuniste, kao takve [tj. kao komuniste] sumnjive muške stanovnike, sve Jevreje i izvestan broj nacionalistički i demokratski orijentisanih stanovnika. Tim taocima i stanovništvu treba saopštiti da će taoci biti streljani pri napadima na nemačke vojnike ili na folksdojčere.

Viša kda. LXV i šef Voj. uprave (za Beograd i Banat) će javljati svakog 10, 20, i poslednjeg dana u mesecu (prvi put 20.10.) broj talaca.

- 3.) Ako nstupe gubici nemačkih vojnika ili folksdojčera, teritorijalno nadležni komandanti do pukovskog nivoa [?] treba da odmah narede streljanje pohvatanih po sledećim partijama:
 - a) Za svakog poginulog ili ubijenog nemačkog vojnika ili folksdojčera (muškarca, ženu ili dete) 100 zarobljenika ili talaca.
 - b) Za svakog ranjenog nemačkog vojnika ili folksdojčera, 50 zarobljenika ili talaca.
 - c) Streljanja treba da obave trupe.

Po mogućnosti za streljanje upotrebiti delove jedinica koje su pretrpele gubitke.

Pri svakom pojedinaačnom slučaju gubitaka, u dnevnom [izveštaju?] navesti da li su i u kom obimu sprovedene mere odmazde ili kada će to biti nadoknađeno [ako već nije urađeno].

3) Pri sahranjivanju streljanih paziti da [ta mesta] ne postanu srpska svetišta.

Treba sprečiti postavljanje krstova na grobove, njihovo ukrašavanje itd. Zato sahranjivanje treba vršiti svrsishodno na zabačenim mestima.

4) Komuniste koji budu zarobljeni pri borbenim dejstvima treba u načelu obesiti ili streljati na mestu zločina, kao [zastrašujući?] primer.

Mesta koja se moraju osvajati borbom, treba spaliti, a isto važi i za gazdinstva sa kojih se puca na trupe.

Böhme
general pešadije

DOKUMENT MO HOKW 1052

Cont: D – Izvodi –

(3. strana izvoda)

Pečat

Nacrt!

342. pešad. divizija

Akt I a (otvoren)

Div. Gef. St. 11.11.41.

U vezi: Izveštajima o streljanjima
hapšenjima i odmazdama

Veza: 342. peš. div. Odeljenje In br. 823/41 geb.
od 12.10. 41.

1) U skladu sa naredbom opun. kom. gen. u Srbiji III/šef

Vojna uprava/Qu. Fr. 2848/41 geh. od 10.10. 41 trupe treba da streljaju:

- a) za svakog poginulog ili ubijenog nemačkog vojnika ili folksdojčera (muškarce, žene i decu) 100 zarobljenika ili talaca
- b) za svakog ranjenog nemačkog vojnika ili folksdojčera 50 zarobljenika ili talaca.

U to će biti uračunata streljanja ustanika u tokom borbenih dejstava.

2.) Pukovi i samostalni bataljoni/oddeljenja javljaju prema priloženom obrascu stanje 5, 15, 25, uključujući 7, 17, 27. u mesecu o sprovedenim streljanjima, hapšenjima i merama odmazde.

3.) Izveštaje Vers. [?] trupa slati zajedno preko odeljenja IV divizijskog štaba.

5.) Prvi izveštaj za 17.11. 41. za period od dejstva do 15.11. 41, uključivo.

Za divizijsku komandandu:

potpis

Major i.G.

Izveštaj o dejstvu I/I.R. 724 za period 17.10. - 25.10. 1941.

I Opšte : Bataljon je za vreme odsutnosti III [bataljona]/ 749. pešadijskog puka [?] (odmazda u Milanovcu) davao stražu za ceo garnizon u jačini od 0:21:201. Ostaci četa su korišćeni delimično kao sprovodne jedinice a delom za izviđanje u bližoj okolini. Tokom ovog razdoblja morali su se zahtevati veliki naponi od strane pripadnika bataljona.

26. 10. 41.: III bataljon 749. puka je preuzeo sve straže u garnizonu. Dolaskom jedne čete nedićevaca u Kragujevac, bataljon je dobio znatnu potporu u borbi protiv komunističkih bandi. Ti ljudi pokazuju osobit elan i prodornost i već su postigli značajne uspehe u borbi protiv bandi. Sa nastupanjem loših vremenskih uslova, aktivnosti bandi su jako oslabile.

II Posebno treba izvestiti:

Pruga Kragujevac–Lapovo i putevi na prilazu Kragujevcu su izloženi stalnom razaranju od strane bandi.

17. 10. 41.: prekinuta na više mesta pruga između Jovanovca i Milanovca. Dve grupe su štitile radove na popravci.

Druge dve grupe su upotrebljene za ispitivanje mosta kod Petrovca. Utvrđeno je da prilikom dizanja mosta u vazduh jedna avionska bomba od oko 150 kg nije eksplozirala. Detonirao ju je jedan viši vatrogasac iz 18. artiljerijskog bataljona.

18. 10. 41.: Pruga za Lapovo je opet razneto na nekoliko mesta. Do 30 m šina je uklonjeno i bačeno niz nagib. Uveče je uhapšeno 66 komunista i Jevreja po spisku i upućeno u zarobljenički logor.

Po divizijskom naređenju treba osvetiti 9 mrtvih i 26 ranjenih iz III bataljona 749. puka. U skladu s tim između 19. 10. i 21. 10. sprovedeno je hvatanje i streljanje odgovarajućeg broja muškog stanovništva.

19. 10. 41.: I bat. 724. puka sa 3. četom i 50 vojnika 18. artiljerijskog bataljona sproveo je akciju u selu Grošnica. Streljano je 254 muškarca a selo je spaljeno. Na mnogim mestima, uključujući crkveni toranj, nađena je municija.

III bataljon 749. puka je u Mačkovcu streljao 182 muškarca.

20. 10. 41.: Pohapšeno je oko 3.200 muškaraca starih od 16 do 50 godina iz Kragujevca. Uveče su iza skladišta ratnog plena streljani komunisti i Jevreji pohapšeni 18.10. i 53 kažnjenika lokalnog zatvora u Kragujevcu.

21. 10. 41.: U 7 ujutro počinje izbor i streljanje uhapšenih.

Time je završena akcija. Ukupno je streljano 2300 Srba različite dobi i zanimanja. Sledećih dana, razumljivo, pokazuje se veliki nemir kod stanovništva. Zato su sprovedene mere obezbeđenja.

U prvom planu je sada odbrana grada od napada bandi. Četama su dodeljeni sektori za obezbeđenje i položaji se utvrđuju.

22. 10. 41.: Jedan nedićevski oficir je javio da bande hoće te noći da izvedu napad na Kragujevac. Međutim, ništa se nije desilo.

23. 10. 41.: III bataljon 749. puka je u 12 časova predao sve straže, tako da je time sada slobodan od stražarskih dužnosti, izuzev u Artiljerijskoj kasarni i 6 noćnih patrola.

U 14 časova je javljeno da je jedno odelenje Nedićevaca jk kod Grošnice naišlo na jaku bandu i da se nije moglo održati.

U 14 i 30 poslat je jedan odred pod vođstvom por. Gintera iz 2. čete sa 3 kamiona da pomognu nedićevcima. Banda se nato povukla ostavivši tri mrtva. Sopstveni gubici: nema, 8 ranjenih nedićevaca.

Sledećih dana (24. i 25. 10.) su bili u znaku obuke na mitraljezu i izgradnji utvrđenja za odbranu Kragujevca. 25.10. 41. ceo bataljon je bio okupljen na raspravi o događajima poslednjih dana na pisti Artiljerijske kasarne.

Major i bataljonski kdt.